

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
 Egy évre — — — 240 Lei.
 Fél évre — — — 120 Lei.
 Egy negyed évre — 60 Lei.
 Egy hóra — — — 20 Lei.

Hirdetések Árszabás szerinti
 díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és Császári Egyesült Vas-
 ∞ utak palotájában. ∞

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
 Bulevardul Regele Ferdinand I.
 (József főherceg-ut) 22. szám.

TELEFON-SZÁM 131.

ARAD, 1922.

∞ ∞ Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. ∞ ∞

Csütörtök, augusztus 10.

FOBB KÖZLEMÉNYEK:

SZENZÁCIÓT KÉLTŐ KURZUSOK.
 ARADI SZARMAZASU MILLIOS
 VAGYON BONYODALMAL
 POINCARÉ BÉKEPONTJAL
 LOPASOK A STRANDFÜRDŐ-
 BEN.
 JÓZSEF FŐHERCEG ROMÁNIAI
 URADALMAT ELKOBOZZA
 AZ ALLAM.

A kifli.

Reggelenként, amikor máxi-
 mált fehérkávéműz megkapom
 a kiflit, nem is merek gondolni
 arra a régmúlt időre, amelyet bé-
 kének neveztek, amikor még négy
 fillér volt az ára a ropogásra sült
 vajos kiflinek. Mondom, ilyen
 messzi múltba nem merek vissza
 gondolni. Emlékezetem csak abba
 az időbe viszen vissza, amikor
 évek után először kaptunk pék-
 süteményt darabját egy koroná-
 ért. Igaz, hogy az a korona már
 nem volt 16 pénz, de legalább a
 kifli is kicsiny volt. Azóta pénz-
 beváltás is volt 2:1 arányban és a
 péksütemény ára igazodott a be-
 váltási kulcshoz, megtartván hoz-
 szu ideig az 50 banis alapot.

Most azután a kifli szimbolum
 lett. A kicsire zsugorodott péksü-
 temény jelképezi az áremelkedést
 A kifli nem sokat törődik azzal,
 hogy a leu kurzusa emelkedett és
 még mindig emelkedő tendenciát

mutat, nem törődik azzal, hogy
 a termés kielégítő, hanem rögtön
 emelkedik árban és kisebbedik tér
 jedelmében, míhelyt a hatóság le-
 veszi róluk gyámkodó kezét és
 megszünteti a maximális árakat.

A kifli eddig ötven bani volt
 a kávéházakban. A pék harminc
 baniért szálította s így meghozta
 a husz bani hasznot. De most,
 hogy a hatóság részben felfüggesz-
 tette a maximális árakat, egy-
 szerre 75 bani lett az ára. Mint-
 hogy azonban 25 banis aprópénz
 alig van, bélyeget meg nem szíve-
 sen fogad el a közönség, a kifliért
 odaadott leuból semmit sem kapni
 vissza s így a terjedelmileg apró-
 ra zsugorodott kifli egy leuha ke-
 rül.

De ha már a kifli megengedi
 magának azt a fényűzést, hogy
 árban indokolatlanul emelkedjék
 és terjedelmében indokolatlanul
 csökkenjen, bizonyára nem fog-
 nak mögötte maradni a többi élel-
 mi cikkek sem. Nem is marad-
 tak. Még kuriózumból sem csök-
 kent valamely élelmiszer ára, pe-
 dig mindenképpen javul. De mit
 érünk mi azzal ha a leu a külföldi
 relációkban emelkedik, de itthon
 nem emelkedik a vásárló ereje?
 Van-e haszna a dolgozó közép-
 osztálynak, amely nem spekulá-
 ciós célzattal örvend valutánk
 emelkedésének, ha a leu Páris-
 ban 12 és fél centimes, de itthon
 egy leu az ára a törpe kiflinek?

Itt valami nincs rendjén. És ha
 nincs rendjén, akkor a hatóság,
 amely szeret gyámkodni a polgá-
 rok felett, részesítsen minket to-
 vábbra is szeretetteljes gyámko-
 dásában, mert tragikomikus az

a helyzet, hogy éppen aratás
 után és a leu magas árfolyama
 mellett mindennek felmenjen az
 ára. Hatósági intézkedést kérünk
 mert már elviselhetetlen a drága-
 ság.

Mégjavítják a telefont. (Uj vasutvonalakat építenek.)

Érdekes hírt hoz a táviró. Meg
 érkeztek a svájci postafelszerelési
 cikkek, új telefonhálózatok és au-
 tomatikus telefonközpontokat sze-
 relnek fel rövidesen. Más jelenté-
 sek a vasútforgalom fejlesztéséről
 új vonalak építéséről számolnak
 be. Ha ezekben a jelentésekben
 foglalt terveket tényleg hamar-
 san végrehajtják úgy korszakal-
 kotó változások lesznek Románia
 mai közlekedésében. Eddig a leg-
 több panaszt és a drágaságot is
 nagy részben a rossz közlekedési
 viszonyok okozták. Aradra nézve
 különösen nagy jelentőséggel bír
 az, hogy Timisoara és Oradea-
 Mare közvetlen telefonösszeköté-
 tét kap Bucurestivel. Amikor a
 hálózatot kiépítik, akkor a két vá-
 ros közvetítésével Aradról is le-
 het majd Bucurestivel telefonbe-
 szelgetést folytatni és addig amíg
 Arad is közvetlen vonalat nem
 kap, ez is óriási eredmény, mert
 ma egyáltalában nem lehet Bucur-

restivel telefonon érintkezni. Az új
 anyagokból a táviróvonalakat is
 kifejlesztik és így elérjük azt az
 időt amikor hamarabb érkezik
 meg a távirat mint a levél Bucura-
 stiból. Legtöbbet ígérő a jelentés-
 nek az a része, amely az automa-
 tikus telefonközpontról szól. Arad
 telefonközpontja az összes erdélyi
 városok közül a legördibb és leg-
 rosszabb. Remélhető, hogy Aradon
 szerelik fel első sorban az automa-
 tikus telefonközpontot és akkor a
 telefonkiszasszonyokkal együtt meg-
 szabadulunk egymás örökös vexá-
 lásától, mert az automatikus tele-
 fonnál az előfizető maga kapcsol a
 központos kiszasszony csak az eset-
 leges szerkezeti hibákat javítja ki.
 Egész Erdély, de különösen Arad
 város közönségét és kereskedőit
 első sorban érdeklik ezek a hírek,
 amelyeket a következőkben köz-
 lünk:

BUCURESTI. Svájcból a posta
 számára rendelt anyagok egy ré-

Craiovai levél.

(Aradi katonák élete.)

A craiovai Bibescu park vásár-
 nap délutáni lármájából magyar
 nóták szomorú melódiája hallat-
 szik ki: nyolctagu cigányzene ját-
 sza nagy műértelemmel a legszebb
 régi és új magyar nótákat. A Park
 fehérabroszos asztalai mellett ma-
 gyar hadapródok, zászlósok hall-
 gatják csillogó szemmel és talán
 csöndes — virágillatos kis székely
 falvak álmos vasárnap délutánját,
 Arad, Temesvár vasárnapi korzó-
 ját látják és mosolygó leányarcok:
 szökék, barnák vonulnak el sze-
 meik előtt.

A cigány rázendít egy pattogó
 csárdásra és a jókedv tetőpontjára
 hág: még üres üvegek is reptülnek
 a park fához. Szóval egészen ma-
 gyarosan, míhha valamely alföldi
 város parkjában lennénk. A sé-
 tálók meg-megállnak és érdeklőd-
 ve hallgatják az idegen dalokat.

Magyar beszéd cseng a füllink-
 be az utcán is, elnyújtott székely
 szavak: székely tanítók és tanító-
 nők, akik a román nyelvi tanfolya-
 mot most végezték.

Az itteni színház-
 ban a napokban a bukovinai orosz
 tanítókkal, egy elég jól sikerült
 ének és zeneszámokból álló mű-
 sort adtak, csak az volt a baj,
 hogy a közönség nem értette meg
 a magyar és orosz accentus miat.
 Egy székely tanítónő Petőfi, Falu
 végén kurta korcsma c. költemé-
 nyét szavaltta románul a közönség
 nagy tetszése mellett. Negyed-
 óráig hangzott a „bravó! bravó!”
 kiáltás a közönség sorából.

Craiovát — mint általában a
 Regát városát — lármás utcai
 élete, a chantanokból kihallatszó
 ének, utcai árusok kiáltása, akik
 áruikat reggeltől késő estig kiabál-
 va kínálják az utcákon és utcai
 kutyák, amik csoportosan baran-
 gólnak a városban szanaszét — jel-
 lemzik. Az utcák zivaja, lármája
 csak a legnagyobb déli hőségben
 száll alá, hogy este ujult erővel
 kezdődjék. Ez késő éjjelig tart am-
 kor aztán a kutyák veszik át ural-
 mukat: egész reggelig a legválto-
 zatosabb, de nem éppen kellemes
 hangon tart a kutyakoncert, am-
 hez úgy látszik a Craiovalak hoz-

zászoktak és talán nem is tudná-
 nak enélkül élni, — de mi még
 most sem vagyunk kibékülve az-
 zal, hogy kutyaugatás ringasson
 álomba . . .

Mint Velence Márk-terei galamb-
 jai, itt a kutyák vonják magukra
 az idegenek figyelmét.

Elegáns fogatok, autók szágul-
 danak a városon keresztül, a szép
 nők, párisi parfümillet, a bojárok
 izléses kis kastélyai elszorva a vá-
 ros minden részén, és pipázó csu-
 nya öreg asszonyok, a külvárosok
 piszkos utcái, ahová a szemetet
 dobják és büzös víz folyik kereszt-
 ül rajtuk, kunyhószerű, rozszant
 épületek, összeépített kis épületek:
 óriási ellentétet képeznek. Sok kis-
 kis temploma van, görögös stílusban,
 sok illatszert és ékszerüzlete és cuk-
 rászdája.

Ami Aradot ilyenkor 37 fokos
 melegben oly kellemessé teszi: a
 Maros strandjával, az hiányzik —
 és az aradiak vágyakkal telt só-
 hajjai a Maros strandjára szál-
 nak . . . Mily kegyetlen a Sors az
 aradiakhoz . . . Csak ha nagyobb
 monotelést teszünk a Ziu partjára,

élvezzük hűsítő vizét és olyankor
 abban a kellemes érzésben ringat-
 juk magunkat, hogy a Marosban,
 a strandon vagyunk ismét. Száz
 és száz fej uszik ilyenkor a Ziu fel-
 színén és vig hangok teszik lár-
 mássá az elhagyatott erdőszélet.

A Strada Unireinek, Craiova
 legnépesebb utcájának egész nem-
 zeti jellegzetes ad estéknél a sok
 féle nyelv hangja: ruthének, buko-
 vinal németek, magyarok, erdélyi
 románok, szászok, bánáti svábok
 — egész nemzetközi társaság —
 legnagyobb részét diákok, egyetem-
 hallgatók töltik most Craiován a
 vakációt. Aradiak, aradmegyeiek
 elég tekintélyes számban vagyunk
 és naponta sok-sok levelet írnak az
 aradi lányok Craiovára és tell tá-
 kával jön a pénzes postás: sok-sok
 pénzt küldenek az öregek, mert hi-
 szen ha a háborúhoz pénz, pénz és
 harmadszor is pénz kell, annál in-
 kább kell nekünk most. Megvissza-
 talhatom azonban az öregeket és
 lányokat, hogy még csak egy hó-
 nap s egy pár nap van hátra és ut-
 ra otthon lesznek az aradi fiúk.

Világosi kedett

sze megérkezett a fővárosba. A rendelt anyagok által tökéletesíteni lehet majd az eddigi telefonhálózatot, másrészt ezekből kezdik meg az új vonalak építését. Bucuresti-Timisoara, Bucuresti-Cluj, Bucuresti-Oradea Mare, Bucuresti Kisenev és Bucuresti-Belgrad között. Ezenkívül automatikus telefonközpontot rendeznek be és ezzel lehetővé teszik a beszélgetés titkosságának a megóvását. (Rador.)

BUCURESTI. Miután a predeáli vasútvonal túl van törhelve, a közlekedésügyi miniszter elhatározta, hogy haladéktalanul megkezdik a Brassov-Buzau vonal kiépítését. Ez a vonal fogja az erdélyi árufor-

galmat közvetíteni a tengeri kikötők felé. (Rador.)

BUCURESTI. A közlekedésügyi miniszter a Magyarország és Jugoszlávia felé menő faszállítások gyorsabb lebonyolítása végett rendeletet intézett a kerületi bizottságokhoz, hogy több állomást külön e célra rendezzenek be. A szállítások augusztus 15-én kezdődnek. (Rador.)

BUCURESTI. A Közlekedési miniszter elhatározta, hogy Brassov és Oradea Mare között új gyorsvonalat fognak forgalomba helyezni, amelynek közvetlen összeköttetése lesz a Bucurestiből félhét órákor induló vonattal. (Rador.)

A Wodianer-örökség bonyodalmai.

(Az Aradon megalapozott vagyon. — A gráci grófné vitás hagyatéka.)

Jókai Mórnak, a nagy magyar mesemondónak gazdag és színes fantáziája sem talált ki olyan izgalmasan érdekes és drámai fordulatokban dúsz történetet, amilyent most egy hagyatéki ügyből kifolyólag volt alkalmunk megismerni. A régi romantikus irodalom különködő figuráit öltetik itt testet és a hagyatéki eljárás során a sokmillió örökség hátrahagyója úgy hat most az idők távlatán, mintha nem is az élet, hanem a fantasztikus irodalom produkálta volna. Egy régi, évszázados család ivadéka állnak egymással szemben a hagyatéki ügyben.

Aradról — a császárvárosba.

A múlt század első felében Arad városában élt két Wodianer fivér, Mór és Salamon, akik mint gabonakereskedők egyre nagyobb arányú üzleteket bonyolítottak le és eladásokat közvetítettek a hadsereg számára is. Működési terük számára csakhamar szűk lett Arad és felköltöztek Bécsbe, ahol megalapították híres bankházukat, hatalmas vagyont szereztek és összeköttetésbe kerültek a legmagasabb főúri körökkel is. Wodianerékre rásugárzott az uralkodói kegy is: a király bárósággal tüntette ki őket.

A kincsanyagó grófi nagynéni.

A hatalmas Wodianer-vagyon tulnyomó részét, köztük a nyitra megyei Komjáton levő hitbizományt Albert báró halála után gróf Nemes Vincéné fia, gróf Nemes János örökölte, akinek fivére, gróf Nemes Albert, Magyarország főurai követe. Három évvel ezelőtt Grác melletti kastélyában halt meg a férjétől elváltan, csendes visszavonultságban élő Ferri grófné is és a hagyatékában talált végrendelet értelmében gróf Nemes János lett általános örökös. Gróf Nemes János még nagynénje életében hozzájutott a nagy Wodianer-vagyon ama részéhez, amelyet Ferri grófné örökölt. 1913-ban osztályos egyezséget kötött nagynénjével, amelynek értelmében a Jásznagykunszolnok, Békés és Pest megyékben lévő, összesen mintegy 35.000 holdat kitevő birtokok a kezére kerültek és Ferri grófné ugyanekkor unokaöccsének ajándékozta családi ékszereit is. A végrende-

let értelmében, amely Gróf Nemes Jánost tette meg az elhunyt Ferri grófné általános örökösének, gróf Nemes János örökölte az összes ingó és ingatlan vagyont, a kincseket érő ékszereket és a 300—400 milliót érő értékpapirokat.

A gráci kastély remetéje.

Ezt a hagyatékot támadták meg most a legifjabb Wodianer-lány, lovag Wachtler Gézné gyermekei, báró Bleyleben Eleonora és lovag Wachtler Lotár, a kik gróf Ferriné törvényes örökösének vallják magukat, semmisnek kívánják nyilvánítani a végrendeletet, a mely gróf Nemes Jánost teszi meg általános örökösé és addig is, amíg az örökösödési pört folyamatba teszik, hagyatéki zárlat elrendelését kérik.

A Ferri grófné végrendeletét megtámadó Wodianer-unokák, báró Bleyleben Eleonora és lovag Wachtler Lotár rendkívül érdekes indokokra alapítják nagynénjük végrendeletének érvénytelenségét. Báró Wodianer Anna 26 éves korában ment férjhez gróf Ferri Miklóshoz, akivel az olaszországi Párma mellett saját kastélyában boldog házasságot élt. A grófné 13 évi házasság után rokonságnak unszolására, férjétől, akit különben élete fogytáig szeretett, elvált. A grófné fivérének, Albert bárónak, akit imádatig szeretett, 1913-ban bekövetkezett halálakor a Wodianer-vagyon tekintélyes részét örökölte, minthogy azonban nem mozdult ki gráci magányából, a vagyonának kezelésével és gondozásával unokaöccsét, gróf Nemes Jánost bízta meg, 1919. december 22-én meghalt gróf Ferri Miklósné.

Elmezavarodott volt az Anna-kastély uronője?

Mikor Ferri grófné végrendeletét kihirdették és így köztudomásúvá lett, hogy abban vagyonának kezelőjét, unokaöccsét, gróf Nemes Jánost tette meg általános örökösévé, a két másik Wodianer-unoka, báró Bleyleben Eleonora és lovag Wachtler Lotár összegyűjtötték a nagynénjük különös életmódjára vonatkozólag összes hiteles adatokat. A gráci Anna-kastélyban élt grófné nagy személyzetet tartott és a törvényes örökösök a személyzet egyes tagjainak részéről

vettek fel jegyzőkönyvet, amely két véleményadás végett a legkiválóbb elmeszakértők rendelkezésére bocsátottak, akik ezekből megállapították, hogy Ferri grófné elmezavarodott volt.

Ferri grófné a halálát megelőző harminc-negyven éven keresztül teljesen abnormális életet élt. Teljesen elzárkózott kastélyába, a külvilággal jóformán nem is érintkezett és különös életmódja miatt Grácban és környékén „die verrückte Gräfin”, a boldog grófné néven ismerték. Ez a kifejezés főleg onnan származott, hogy a grófné kizárólag éjszaka élt és az utolsó tíz-tizenöt évtől eltekintve, a mikor szobáit többé már el sem hagyta, csak éjszaka szokott orvosával vagy ápo kónójával kikocsizni és hosszú órákig tartó sétákat tenni. Némelyek szerint az emberektől való irtózása miatt élt éjszakai életet, mások szerint ez a szembajával függött össze, amely miatt állítólag a napfényt nem tudta elviselni. A fénytől való irtózása idővel annyira fokozódott, hogy kastélyának ablakait különböző színű sötét függönyökkel záratta el a napvilág elől és mielőtt egyik szobából a másikba lépett, gondosan el kellett takarni minden fénytárgyat. A legcsekélyebb fény sugártól, mely érte, vagy csak a képzelettől, hogy valahonnan napfény süt rá, izzadság borította el, még pedig olyan mértékben, hogy egész teste és fehérműije csurromviz lett. Ilyenkor rendkívül izgalmi állapotba került és bármivel volt elfoglalva, abba kellett hagyni, amíg újra magához nem tért.

Aki kiszellőzteti vendégeit.

Ugyanilyen hiátása volt a grófnőre a szagoknak is. Ha illatszert vagy dohányszagot velt érezni, szintén rendkívül izgatott lett és izzadt. Albert fivérének, akit végtelenül szeretett, mielőtt hozzá mehetett volna, mindig legalább egy óra hosszat kellett szellőztetni magát, nehogy dohányszag legyen rajta érezhető. Ferri grófné életének utolsó másfél évtizedében délután két-három óra tájban ébredt fel és hajnali három-négy óra tájban szokott lefeküdni. Életének utolsó öt-hat évében estefelé kezdett felkelni és reggel kilenc óra tájban feküdt le. Mikor a délutáni órákban felébredt, teát és polenfát hoztak ágyálfőz és azt lassan elfogyasztotta, miközben kulcsárnójával és a komornával beszélgetett.

Két rongyos ingből — egy.

Bár százezeket érő kelengyéje hevert Bécsben ládába csomagolva, s ezeket a ládákat meg is találták a hagyatéki vagyonban, a grófné egész életén át olyan rongyos fehérneműt használt, hogy a cselédség is megütközött rajta. Ingeit állandóan foltozták és néha két rongyos ingből készítették egyet. A lábait befászlította, még pedig oly szorosán, hogy a kötés megakadályozta az egész vérkeringést. A grófné ruházata is rendkívül szegényes volt. A legolcsóbb szövetekből készült pongyolákat hordott és régebbent, amikor még kijárt, olyan különösen öltözködött, hogy az emberek kinevették. Ez annál feltűnőbb volt, mert fiatalabb éveiben nagyon sokat adott az öltözködéssre.

Órák hosszat tartott, amíg a grófné öltözködésével elkészült. — Négy-öt fogkefét használt és azokkal végtelen ideig dörzsölte minden egyes fogát. A komornának mellette kellett állnia és folyton más hőmérsékletű vizet nyújtani számára a művelethez. Ezalatt hajnal lett, később reggel és ekkor a kulcsárnó bevitte a grófnót a hálószobájába és lefektette. Így teltek el napjai évtizedeken át a sokszoros milliomos Wodianer-leánynak, akivel egész környezete úgy bánt, mint az ápolószemélyzet egy internált elmebeteggel.

A grófnó rendkívül fukar is volt. Folyton remegett, hogy nem lesz miből megélnie és éhen fog halni. Sejtelve sem volt vagyoni állapotáról és ezt vele nem is közölték. Még mielőtt bátyjától, Wodianer Albert bárótól, annak vagyona felét, száz milliót meghaladó vagyont ingatlanokban és értékpapirokban örökölte volna, atyjától származó öröksége hat-hétmillió forintot tett ki. Ezt a vagyont Albert bátyja kezelte haláláig, majd unokaöccse és általános végrendeleti örököse, gróf Nemes János.

A grófnó végrendeletei.

A grófnó után két végrendelet és ajándékozási szerződés és két sajátkezűleg írt rövid fiókvégrendelet maradt. Az első végrendeletben általános örökösévé Albert bátyját nevezte ki. Báró Wodianer Albert 1913. március 8-án halt meg. Nem egészen egy hónappal a báró halála után a grófnó új végrendeletet írt, a mely csekély eltéréssel tökéletesen más az előző végrendeletnek azzal a különbséggel, hogy báró Wodianer Albert helyébe gróf Nemes János került, ami annál feltűnőbb, mert az elhunyt grófnó összes öccsei és hűgái közül a család szerint gróf Nemes Jánost szerette legkevésbé.

Ez a végrendelet állítólag éjnek idején, a grófnó orvosa, dr. Keller és egy közjegyző jelenlétében készült. A grófnó toalettszobájában a pámlagon feküdt teljesen elsötített szobában, a tanúk pedig a fürdőszobában várakoztak, amíg őket az okmány aláírásához behívták. Néhány hónappal az előbb említett és most vitássá lett végrendelet keletkezése után a grófnó egy ajándékozási okiratot írt alá, amelyben a testvérbátyjától örökölt budapesti palotáját, annak kincseit és nagyértékű ékszereit gróf Nemes Jánosnak ajándékozta. Ez az ajándékozás 1914-ben történt.

A törvényes örökösök most az orvosszakértők véleményei alapján azt vitatják, hogy Ferri grófnó, miután halálát megelőzően évtizedeken át elmebajban szenvedett, a végrendeletek keletkezése idejében őrügyeinek önálló ellátására képtelen volt és akaratának szabad elhatározási képességével nem rendelkezett. A törvényes örökösök ez oknál fogva a végrendeletek érvénytelenítését és a törvényes örökösödés kimondását kérik a bíróságtól.

— Ujabb fölkelés Dél-Amerikában. Paraguayból érkező hír szerint a kormány csapatai üldözik a felkelőket, akiknek soraiban felbomlott a rend. Egy német repülő, aki százados volt a német hadseregben, bombát dobott a kormány egyik hadihajójára. A hadihajó tüzelést kezdett a repülő ellen, úgy hogy ez kénytelen volt elmenekülni.

Gsodálatos,

hogy itt Aradon mennyi gyenge, rosszemű ember van. Az ember el sem hinné, ha minduntalan maga nem győződne meg róla. — Mégysz példának az utcán és szembe jön veled egy jó ismerősöd, akivel elég sűrűn beszélgetél is szoktál, tehát nemcsak az ugynevezett egyszerű köszönő viszonyban vagytok. A barátod hanyorítja a szemét, rád néz, arca nem árul el semmit. Te zavart mosollyal köszönsz — erre ő egyszerre nyájas mosolyra huzza képét és kőrő örömmel harsogja: Alázatos szolgálja, kívánok jó napot! — Nyilván valóan rossz szeme van szegénynek. Ezt ki is próbálhatod, mert ha észrevétlenül megfigyeled és úgy teszel, mintha nem látnád, akkor elmegy melletted anélkül, hogy köszönne. Vannak viszont olyan libásszeműek, akik későbbi látásban szenvednek. Ezek mindig akkor köszönnek, ha már elmertek melletted és hátuk mögött vagy. Vannak viszont rádküszemű emberek is, akik az eléjük tartott köszönésen átsugároznak, azt nem látják meg. Ezt a szembetegséget állítólag olyanok kapják, akik azelőtt havi 30 korona 20 fillérért körmöltek és ma állt már ein: vizapasztási szakellenőrök. Vannak még dugóhúzó szeműek, akik veled találkozva beléd kapcsolják a szemüket és húzzák, húzzák belőled a köszönést, még ki nem jön. Vannak, akik úgy nevezett szemelátványban szenvednek. Ezek szegények ha a tükörbe néznek, magukat olyan nagynak látják, mint a svájci frankot, embertársaikat pedig osztrák koronának. Megdöbbentő csak az, hogy ezek a betegségek annyira elterjedtek, hogy alig van épszemű ember, aki ismerősét minden fenntartás nélkül azonnal megismerné a nyílt utcán.

Vizsgálat

a szabadkőművesek ellen

BUDAPEST. Drózy Győző a magyar parlamentben arra kérte a magyar kormányt, hogy szabályszerű vizsgálatot folytasson a szabadkőműves páholyok ellen, s annak eredményeképpen vagy oszlassa fel azokat, vagy pedig adja vissza működési szabadságukat. A belügyminiszter az indítványra kijelentette, hogy a vizsgálatot már lefolytatták és az igazolta feltevéseket. Az Aradi Közlöny budapesti tudósítója felkérte dr. Bakonyi Kálmánt a nagy-páholy helyettes nagymesterét, ahol érdeklődésére azt a felvilágosítást kapta, hogy a szabadkőműves páholy ellen semmiféle vizsgálatot nem indítottak, a vezetőség tagjai közül senkit ki nem hallgattak és a belügyminisztert bizonyosan rosszul informálták. A szabadkőművesek, akik saját érdekükben várják már a vizsgálat lefolytatását, a lapok útján szólítják fel a belügyminisztert arra, hogy az állítólagos vizsgálatra vonatkozó adatait hozza nyilvánosságra.

József főherceg romániai uradalmát elkobozza az állam.

(Holnap reggel kezdődik meg a birtokbavétel.)

József magyar főhercegnek chiseneu (Kisjenő) környékén 39.000 holdat kitevő hatalmas birtoka van. Ezt a birtokot részben már kisajátították, részben pedig egy mezőgazdasági részvénytársaság bérli a főhercegtől. Holnap reggel nagy változás fog beállni az óriási birtok tulajdonjogát illetően, mert

az aradi kincstári jószágigazgatósághoz ma leérkezett rendelet értelmében József főherceg egész uradalmát mint Habsburg-vagyont az állam elkobozza és felhívja a rendelet az aradi jószágigazgatóságot, hogy ezt a bekebelező műveletet a legsürgősebben hajtsa végre.

Munkatársunk a mai nap folyamán felkereste Avramescu Vasile dr., kincstári jogügyi igazgatót és felvilágosítást kért, hogy milyen törvények és rendeletek alapján történik a bekebelező eljárás. Avramescu Vasile dr. kijelentette, hogy a sa. germaini békeszerződés 208., a trianoni békeszerződésnek pedig a 191. szakasza intézkedik az iránt, hogy a Habsburg vagyont az utódállamok minden kártérítés nélkül saját tulajdonukba átvethetik. A békeszerződéseknek e szakaszai határozottan kiemelik, hogy a

Habsburgok egyes családjainak magánvagyonát

képező birtokait is bekebelezhetik az utódállamok. A békeszerződés

se e pontjainak végrehajtása végett érkezett le a kormány rendelete az aradi kincstári jószágigazgatósághoz, amelyben Beju Onisfor gazdasági tanácsost bizza meg a Habsburg-uradalomnak Románia állami javadalmaiba való bekebelezésével. A bekebelező bizottság holnap reggel utazik ki Chiseneu (Kisjenő)-re és ott megkezdí a birtokbavételi eljárást. A bizottság tagjai: Marcus Mihály dr. prefektus, Avramescu Vasile dr. kincstári jogügyi igazgató, aki a kincstár képviselőjében jelenik meg és Beju Onisfor gazdasági tanácsos, aki a kormányrendelet végrehajtását hivatalosan fogantositja. Munkatársunk kérdésére Avramescu Vasile dr. kijelentette még, hogy ez a kormányrendelet

semmitéle forumhoz meg nem tellebbezhető,

mert a kormány itt a békeszerződésnek már elfogadott pontjai alapján jár el.

József főherceg chiseneu (Kisjenő) uradalmát ellen most fogantositott állam elkobzó eljárás még huzamosabb ideig fog eltartani, valamennyi bérkövel közölni kell a bekebelezést és a telekkönyvi átrások még hosszabb időt vesznek igénybe. A főhercegi uradalom mostani bérkövel egyelőre valamilyen továbbra is helyükön maradnak, csupán annyiból változik részükre a helyzet, hogy ezután a román államnak, amely ezután a birtok tulajdonosa lesz kell fizetniük a bérösszegeket.

Romania Prefectura Politiei Arad.
9. August 1922.
No. 6434—1922.

ORDONANTA.

Noi, Colonel Samboteanu C. G. A. si Ovidiu Gritta Prefectul Politiei Arad.

Avand in vedere Inaktul Decret Regal No. 853—1921. si in conformitate cu art. 3. din legea starii de asediu.

Avand in vedere ca teritoriul orasului Arad cade in zona starii de asediu, in interesul sigurantei si ordinei publice, pe baza art. 3. al. 3. din Ord. No. 2. al Corp. VII. de armata.

Ordonam:

Se interzi e pe teritoriul orasului-rad orice adunari, intruniri, ori care ar fi numai participantiilor si in orice loc s'ar intruni, precum si orice aglomeratiuni sau circulatie pe strazile, pietil etc. in mai mult de trei persoane.

Ori-ce infractiuni savasite in potriiva prezentei ordonante, se vor judeca de catre Consiliul de Rasboi.

Prezenta ordonanta intra in vigoare de asta-zi, pana la noua dispozitiuni.

P. Comandantul Garnizoanei: (ss) Colonel Samboteanu. Prefectul politiei: (ss) Ovidiu Gritta.

RENDELET.

Mi Samboteanu ezredes, Arad helyőrségi parancsnoka és Gritta Ovidiu Aradváros rendőrprefektusa,

A 853—1921. sz. Legmagasabb Királyi Decretum és a hadiállapotra vonatkozó törvény 3. paragrafusa értelmében, tekintettel arra, hogy Aradváros a hadizónába esik, a közbiztonság és rend érdekében a következőket rendeljük el:

Megtiltjuk Aradváros területén az összes gyűléseket, csoportosulásokat, tekintet nélkül a résztvevők számára és a gyűlés helyére. Aradváros területén és utcáin szigorúan tilos háromnál több ember csoportosulása:

E rendelet ellen vétők a Hadtörvények értelmében a haditanács ítélete alá esnek.

Jelen rendelet mai nappal lép érvénybe és a további intézkedésig lesz fentartva.

A Helyőrség parancsnoka helyett: Samboteanu ezredes s. k. Rendőrprefektus: Gritta Ovidiu s. k. P. B.

Hozzászólás Önagysága problémáihoz

Tekintetes Szerkesztőség! A nők tegezésének vitájában az egyik cikkem az ókori rómaiakat is fölemlítette, melyre legyen szabad a következőket választanom — írja egyik olvasónk mai levelében. A régi rómaiak társadalmi szokásai merőben különböztek a maiaktól. Pl. a római lakomákon nők nem vettek részt, tehát a mai értelemben vett perta ivás a nőkkel lehetetlen volt. Még az étkezés módja is más volt. Pl. fekvő helyzetben ettek stb. A XX. század kulturnépei közösen étkeznek a nőkkel, mindenütt azonos evőeszközöket használnak s még a gyakorlatias, rideg angolok is szalon öltönyt vesznek fel a közös étkezéshez s hangjuk, modoruk is disztinált a nőkkel szemben. — Nekünk a ma élő nyugati kulturnépek társadalmi szokásait lehet és kell utánoznunk s az urinők tegezését sem az angol, francia vagy német férfiak nem kultiválják. A divatot Páris, London, Róma és más világvárosok irányítják s alig hihető, hogy a nők tegezésében Arad valaha is új divatot kezdhette. A női nemet valóban tisztelő férfiak Európa minden kulturálmában iparkodnak a társadalmi szokások terén is a középuton maradni s ha nem is csókolnak kezét a nyílt utcán a nőismerősöknek, de a „Szervusz Angyal” megszólítástól s a nők tegezésétől is bizonytalantartózkodni fognak. Tisztelettel:

Főtisztviselő.

Magyar politikai foglyok

Csehszlovákiában

(Kicszerelés előtt.)

PRÁGA. A theresiensztádi várbörtönben még réngeteg volt magyar katona van. Akiiket a kassai, ungvári és besztercebányai hadbíróóságok 10—20 eszteni de fegyházra vagy halálra ítélték. A börtönben még 35 volt magyar tiszt és több mint 100 volt magyar altiszt és közlegény üsnylődik. Mindnyájan politikai vétségekért lettek elítélve és kicszerelésük éppen ezért már régen meg történhetett volna, ha az ilyen akciók bürokratikus volta nem gátolta volna meg eddig szabadulásukat. A volt tisztok mint elsőosztályu foglyok magánzárkákban vannak és kényszermunkát nem végeznek, míg a légénységi állományuak földalatti kazamátákban vannak és kényszermunkát kell végezniök. Többek között a következők vannak a theresiensztádi börtönben: Humplik István volt magyar huszárszázlós, Lukáts Lajos volt magyar hadnagy, Schwatz Emil volt magyar főhadnagy, Levenda Lajos és Kárász Gyula volt magyar főhadnagyok, Szecsődy és Szusz volt magyar hadnagyok. Obsuth Antal, Bodnár Sándor, Nyemecz István és Rothbarth Emil volt magyar hadnagyok, Demké Gyula volt kassai magyar postatiszt és Teichner József szépevárjai borbély. Ezek legnagyobb része halálra volt ítéltve, a köztársaság elnöke azonban büntetésüket 10—20 évi fegyházra változtatta át. A magyar foglyok mindegyike már magyar állampolgár, mert magyar állampolgárságért optáltak. Illetékes helyről nyert érte-

sülés szerint a politikai foglyok kölcsönös kicserélése a legközelebbi időben meg fog történni. A magyar kormány megbízásából Gajzágó külügyminiszeri tanácsos tegnap Prágában volt és a külügyminiszteriummal megállapodást létesített a kicserélésre vonatkozólag.

HIREK.

Lopások a strandon.

Tömeges feljelentések.

Rendkívül kellemetlen meglepetést ért tegnap délután egy egész csomó a Neptumban strandoló úri embert. Striegl József, liceumi tanár háza készült. És közben, de még a Neptum-fürdő telepén önkéntelenül is megtapogatta a zsebeit, amik is megállapította, hogy hiányzik a pénztárcája. Abban a hiszemben, hogy talán öltözés közben hullott ki, azonnal visszament a 189-es kabinba, ahol azonban a pénztárcájának híre-híamva sem volt. Még azonközben öltözködni jött Goldberg nyelvész is, aki azonnal megállapította, hogy neki is hiányzik a pénztárcája. Mig ezek az inspekciós rendőrtisztnek bejelentették a lopást, a kabinba ment ugyancsak öltözködni Kádár szabómester, akif a tolva a legjobban köppasztott meg. Mert mig Striegl és Goldberg tanárok tárcáiban fontos iratokon kívül csak kisebb — 100 lelen aluli összegek voltak — Kádárnak a pénztárcáján kívül ellopták az arany óráját és két brilliáns gyűrűjét is. A rendőrség, amelynek a tegnapi nap folyamán 14 kabintolvajlást jelentettek be, azonnal megindította a nyomozást.

— **Ertesítés.** Ertesítjük azokat a t. vidéki hátralékos előfizetőinket, akik az Aradi Közlönyért való tartozásukat a kitűzött határidőig nem egyenlítették ki, hogy címükre lapunk küldését beszüntettük, követelésünket pedig bírói uton hajtjuk be.

— A prefektus nem folytatja szabadságát. Dr. Marcus Mihály prefektus — bár szabadsága még nem járt le — azt nem folytatja tovább, hanem folytatólagosan vezeti tovább a prefektúra ügyeit.

— Házajlott a város megbízottja Bucarestből. Marthinoviciu aradvárosi adóhivatali főnök aki a bucurestii köztisztviselő kongresszuson Arad város köztisztviselőit képviselte ma hazaérkezett és elmondotta, hogy a regábeli tisztviselők az erdélyiekkel ellentétben ragaszkodtak a sztájk kimondásához. Olyan éles volt a hangulat, hogy a vezetőség nem óhajtott a belügyminiszter bejelentett részvételt és inkább a tisztviselők közül ment küldöttség a belügyminiszterhez. A kongresszus további részletei már ismeretesek. Marthinoviciu adóhivatali főnök magával hozta Bucarestből a király és királyné gipsz mellszobrát, amit Barlei bucurestii szobrász készített a város megbízásából.

— Utjeveket 45 leír 3 nap alatt visumozunk. Gyűjtőhelyek: Weinberger cipőüzlet tér és Weisz Dávid nagykereskedése Str. Maravesti (Kossuth-u.)

Poincaré békepontjai. (Lloyd George éles megjegyzése Poincarérol.)

LONDON. Poincaré francia miniszterelnöknek a konferencián előterjesztett követeléseit hét pontban foglalhatók össze: 1. A német birodalmi bank ellenőrzése; 2. a német behozatal és kivitel ellenőrzése; 3. Németország devizakereskedelmének ellenőrzése; 4. a ruhrvidéki szénre a jóvátételi számla javára külön adó kivetése; 5. állítsák vissza a belső vámhatárt a megszállott területen, amint az már 1920. és 21-ben megvolt, továbbá a Ruhr medencétől keletre is, tekintettel az új szénadóra. 6. vonják ellenőrzés alá a német állami bányák és erdőségek bevételeit; 7. kötelezzék a német ipartelepeket, hogy alapítókéjük 26 százalékkal emeljék fel és az új részvényeket szolgáltatassák be a jóvátételi bizottságnak. A Neues Wiener Journal londoni tudósítója úgy értesül, hogy a londoni szakértői bizottság a javaslatokat elfogadhatatlannak tartja, mert attól a csekély eredménytől eltekintve, amit hoznának, okvetlenül teljesen tönkretennék Németország gazdasági életét.

— Közfisztviselőket letartóztatása a Regatban. Constanza. Az ügyészség letartóztatta a törvényszéki fogház igazgatóját, mert úgy találta, hogy a letartóztatottak a vizsgálatnál hiányoztak a fogházból s a városban járkáltak, ahol egész nyugalommal végezték ügyeiket.

Jassy. A királyi ügyészség letartóztatta az ottani sziguranca főnökét, akit különféle visszaélésekkel vádolnak. (Rador).

— Még tart a sztrájk. Az Astra gyári sztrájk még ma is tart. A tárgyalásokat holnap kezdik meg a munkafelügyelőség és a rendőrség közvetítésével. Az igazolványok kiállításánál a rendőrség körültekintő óvatossággal fog eljárni.

— Halálozások. Simonffy Aladár, okl. gépészmérnök, volt aradi fa- és fémpariskolai tanár, aki annak idején az aradi fa- és fémpariskola létrehozásánál is közreműködött, tegnap délután hosszabb betegség után meghalt.

Hinek János a Magyar Ferenczég tisztviselője elhunyt. Temetése holnap, csütörtökön délután 4 órakor lesz a felső temető halottas házából.

— Öreg ember nem vén ember. Egy verekedésről és ennek érdekesebb előzményeiről küldött ma jelentést mácsai tudósítónk. Mintegy négy héttel ezelőtt megnősült egy 62 éves parasztagazda és elvett Aradszentmártonból egy 60 éves asszonyt. Az élemedett kora ifjú férj sokat dicsekedett barátjainak feleségéről úgy, hogy azok egyike, a 68 éves temetőcsész anyyira megkivánta az asszonyt, hogy egyszer orvul reátört. Az asszony elmesélte a támadást férjének, aki másnap kérdőre vonta a vén Don Juant és a kérdőrevonásból olyan parázs verekedés támadt, hogy utána mind a két verekedőt véresen szállították a kórházba.

— Atulalásokat jutányosan és pontosan eszközöl a Lloyd-Bank (Minorita-templommal szemben.)

— Arany, ezüstért magas árt fizet Reiner József, Lutheránus templom mellett.

— Nem tagadom, hogy ezzel a javaslattal még behajthatjuk a pénzt, de politikai, szociális és erkölcsi tekintetben aggályaim vannak! Poincaré erre csak ennyit válaszolt: — Köszönöm!

Később Lloyd George is félbeszakította Poincarét ezzel a megjegyzéssel, hogy Poincaré a jóvátételi bizottság jogait bitorolja. Poincaré erre azt válaszolta, hogy vállalja érte a felelősséget. Azt, hogy a kérdést egy semleges alkamban megtartandó újabb konferencián fogják elintézhetni.

— Héjjas Iván bünyűjei. Budapest. Héjjas Iván és társai ellen a felkelés ügyében megindított eljárás folytán már senki sincsen letartóztatva. Ebben az ügyben csak ősszel folytatják az eljárást, amit az is késleltet, hogy Hír György képviselőnek még nem függesztették fel a menelmi jogát. Héjjas Ivánnak másik ügye, amely az „istennyilával” való fenyegetőzés miatt indult meg el- lene az eljárás, szintén csak ősszel nyer elintéztést.

— Fegyvertartási engedélyek. Az aradi rendőrprefektúra hivatal közlése szerint, alább nevezettek a már beadott fegyvertartás iránti kérvényükhöz mellékeltek még az aradi törvényszék által kiállított erkölcsi bizonyítványt, amelyben igazolják, hogy nem voltak büntetve. Ezenkívül városi adóhivatali nyugtával tartoznak igazolni, hogy adóhátralékban nincsenek. Végül az engedélyért lefizetett 110 leiről szóló nyugtát is szolgáltatásukba. Az illetők névsora a következő: Ardelean György, özv. Kaszab Gézané, Mitykó János, Puticiu Gyula, Zaráy Jenő, Stupariu János, Boda Ferenc, Lapuska Tódor, Stepariu Valér, Graur Viktor, Cipuluga György, Ioanovic Emil, Csizmás István, Renje János, Huszár Antal, Veliciu Flórián, Raca Sándor, dr. Váró Zoltán, Ádám Károly és Pantel Péter. A felsorolt iratokat legkésőbb szombathig szolgáltatásukba az érdekeltek, mert a később jelentkezőket elutasítják.

— Késelő béres. Hidegkuti tudósítónk jelenti, hogy Majer Fülöp parasztagazdát a bérese egy veszekedésből kifolyólag hátbaszurta. A veszekedés azért történt, mert a gazda nem adott előleget cséplés előtt iszákos béresének. Az orvtámadás szemtanúi megtámadták a késelő bérest, akit a községe megmenteni kezdte.

Ugy a gazdát, mint a bérest súlyos sérüléseikkel kórházba szállították. — Dr. Sugár Mihály belgyógyász, röntgenológus külföldi tanulmányutjáról visszaérkezett és rendelését Timisoara (Temesvár) Hitelbank-palotában levő rendelőjében Str. Bradiceanu (Széchenyi-u.) No. 2. Tel. 18—00. újból megkezdte.

— Letartóztattak egy csekkcsalót. Berlinből jelenti tudósítónk: A német rendőrség letartóztattott egy Goldschmidt néven szereplő kommunistát, aki nagyarányú csekkcsalásokat követett el. A csaló június elsején egyszer már a német rendőrség kezébe került, azonban titokzatos módon sikerült kiszabadulnia. Goldschmidt Kun Béla idején nagy szerepet vitt a magyarországi proletárdiktatúrában is. Kun Béla bizalmasa volt, de tőle is nagyobb összeget lopott, majd megszökött. Goldschmidtet már évek óta köröztetik egész Európában.

— Tragikus gyerekszerelme. Upanátról jelenti, hogy tegnapelőtt egy tizenöt éves fiú felakasztotta magát. A szülők elleneztek azt, hogy fiuk egy falubeli tizenöt éves leányhoz közeledjék, mire a szerelmi bánatában elkéseredett fiú a leány szüleitnek udvarán felakasztotta magát.

— Egymillió havonta a munkáskereset Bécsben. Bécsi tudósítónk jelenti: Ez a hét Bécsben a kilencvenegyes index-szám jegyében indult meg. Ez azt jelenti, hogy az index-szám, amely csupán negyven fölött volt, kétszeresére emelkedett, tehát a drágaság is megkétszereződött. A fix fizetések alkalmazottak dotációja Bécsben ma már az index-számok alapján történik. A mostani héttől kezdve tehát ezek is kétszer akkora fizetést kapnak, mint legutóbb. A kormány becsülésével szemben, amely július vége óta kétszeres drágaságot állapít meg, a gazdasági körökben ennél még nagyobbra becsülik az általános áremelkedést. Julius óta átlag százhusz-száznyolcvan százalékkal drágult meg az élet Bécsben. Egy-egy szakmunkás átlagos fizetése a mai bér alapján már az egymillió osztrák koronát is meghaladja havonta. Egy bankigazgató pedig 9—12 millió koronát kap ugyan csak egy hónapra.

— Egymillió havonta a munkáskereset Bécsben. Bécsi tudósítónk jelenti: Ez a hét Bécsben a kilencvenegyes index-szám jegyében indult meg. Ez azt jelenti, hogy az index-szám, amely csupán negyven fölött volt, kétszeresére emelkedett, tehát a drágaság is megkétszereződött. A fix fizetések alkalmazottak dotációja Bécsben ma már az index-számok alapján történik. A mostani héttől kezdve tehát ezek is kétszer akkora fizetést kapnak, mint legutóbb. A kormány becsülésével szemben, amely július vége óta kétszeres drágaságot állapít meg, a gazdasági körökben ennél még nagyobbra becsülik az általános áremelkedést. Julius óta átlag százhusz-száznyolcvan százalékkal drágult meg az élet Bécsben. Egy-egy szakmunkás átlagos fizetése a mai bér alapján már az egymillió osztrák koronát is meghaladja havonta. Egy bankigazgató pedig 9—12 millió koronát kap ugyan csak egy hónapra.

— Egymillió havonta a munkáskereset Bécsben. Bécsi tudósítónk jelenti: Ez a hét Bécsben a kilencvenegyes index-szám jegyében indult meg. Ez azt jelenti, hogy az index-szám, amely csupán negyven fölött volt, kétszeresére emelkedett, tehát a drágaság is megkétszereződött. A fix fizetések alkalmazottak dotációja Bécsben ma már az index-számok alapján történik. A mostani héttől kezdve tehát ezek is kétszer akkora fizetést kapnak, mint legutóbb. A kormány becsülésével szemben, amely július vége óta kétszeres drágaságot állapít meg, a gazdasági körökben ennél még nagyobbra becsülik az általános áremelkedést. Julius óta átlag százhusz-száznyolcvan százalékkal drágult meg az élet Bécsben. Egy-egy szakmunkás átlagos fizetése a mai bér alapján már az egymillió osztrák koronát is meghaladja havonta. Egy bankigazgató pedig 9—12 millió koronát kap ugyan csak egy hónapra.

Irodalom és művészet.

• La souriante Madame Beudet. Párisból jelenti, hogy ott most adták ki a Hervieux díjat, amelyet Obei és Amiel francia szerzők kaptak La souriante M adame Beudet művükért. A szindarabot a téli szezon folyamán adja elő a budapesti Belvárosi Színház „A mosolygó asz szony” címen. Érdekes, hogy ennek a darabnak Aradon lett volna az első magyar nyelvű bemutatója, ha meg nem akadályozzák a Belvárosi Színház itteni vendégszereplését.

• Augusztus 15-én újra megnyílik az Uránia. A szükségessé vált átalakítások és javítások befejeztével augusztus 15-én kedden nyílnak meg az Uránia kapui s mindjárt az első napon szenzációs filmben gyönyörködhetik a közönség. Az Uránia igazgatósága az elmulasztottakért kárpótolni akarja a közönséget s kedden a „Costilizai haramia nő” címu nagyszabású amerikai kalandorfilmet fogja bemutatni. E kiünő film két részből áll s a főszerepben a legkitünőbb amerikai művészek szerepelnek.

Vasárnap az Urániában izgalmas detektívdráma kerül bemutatásra „Miss Helén” címen. Miss Helén elszánt bátorsággal és emberfeletti ügyességgel derít világosságot egy vakmerő, titokzatos társaság tagjaira, amelynek megrendezése amerikai méretekben készült, s az idegessítő jelenetek egymást követik. A trükkök ujak és oly bravurosak, hogy a szemlélőt bámulatba ejtik. A kiváló detektív-filmlet csak egy nap, vasárnap mutatja be az Uránia-színház.

Malombra. (A két lelkű asszony). Olasz filmdráma az Apollóban. A közönség rég nem látott kedvence, Lidia Borelli mutatkozott be egy legjobb és leghálásabb szerepében. „Malombra. A két lelkű asszony” című tiroli drámában, a melynek tárgya az előttünk oly érdekes és oly rokonszenves olasz romantikából merül. A Lago Maggiore halászaik sok titokzatos mesét regélnak a Malombra kastélyról. Hisz az olasz fantázia tulcsapongó munkájában megtestesíti a múlt idők szellemeit, de a halk homályú szobák csendjét is benépesíti. És ez a fantázia termi a mesés történetet a Lago Maggiore halászaik számára. De története is van a darabnak, amolyan Wilde-Oszkari történet az asszonyról, akit a művészet formál kétlelkűvé, egy olvasmány, egy szerelem tragédiává válik és ez beteljesíti a Malombra-kastély végzetét... a halászkok pedig mesélik csodás történeteket... Lidia Borelli, a páratlan szépségű művésznő bámulatraméltó művészettel alakítja a főszerepet. A kép főlvételei pedig különös látványosságot jelentenek a nézők számára, melyet csütörtökön utoljára vetít az Apolló-színház.

A tamándi gyilkosság epilógusa
(Zorilla perelni akar becsületsértés miatt.)

A tamándi szomorú tragédia valószínűleg élénk emlékezetében van még az Aradi Közlöny olvasóinak. A főtárgyalásról is bő tudósítást hoztunk annakidején — alig néhány héttel ezelőtt — és hogy a szenzációs katasztrófa humoros részletekben se szenvedjen hiányt, ezért epilógusként az elítéltek egyiéről a gyilkosság vádjától felmentett Zorilláról mondunk el egy kis apróságot. Ez a romlott jellemű és még romlottabb szellemű kalandor tegnap sürgősen magához kéréte a fogházba Friedmann Ignác dr. védőjét, akit azzal lepelt meg, hogy a tamándi gyilkosságból kit folyólag halálra ítélte Baean Aurélt perelje be az ő nevében becsületsértésért és rágalmozásért, mert Baean volt az, aki az ő tisztességes jó hírnevét azzal akarta bemocskolni, hogy ő is bűntársa volt a szörnyű tett végrehajtásában. A szimpatikus Friedmann Náci egy darabig csak hallgatta ezt a furcsa beszédet és a nagy csodálkozásban bizonyára még a száját is nyitva felelhetett. Mikor azonban a védenő bőbeszédűsége csak nem akar megcsillapodni egyszerre az ő türelmének is vége szakadt.

Hát megbolondult maga? tulajdonképpen mit akar? A Baean-t a bíróság már halálra ítélte.

Hát mennyiben változtassák meg ezt az ítéletet a maga kedvéért? Aztán meg az ügyész külömben is megfellebbezte a maga felmentését is, hát csak várjon türelemmel míg eldől a sorsa.

Zorillának sehogysem tetszett a szigorú beszéd, hát el is hallgatott egy-kettőre. Hovatovább kucogó alázatossággal próbálkozott csak néhány perc múlva megpuhítani a keményszivű védőt:

— Hát mégse lehetne kicsinálni valahogy doktor ur? Nézzek csak, az egyik anyámnak (mert Zorilla urnak ebből is kettő van) a borosjenőinek van egy pár holdacska, egy fél holdat okvetlen a doktor urra iratna honoráriumnak — hisz' ugyis fel tetszett mert tetni.

Erre a nagylelkű ígéretre aztán jó Friedmann Ignácban tényleg megfagyott a vér és otthagya a rabot. Néhány héttel azelőtt ugyan is más járt nála, Zorilla papája, aki az Argus vállalatnál éjjeli őr (reméljük, hogy nem a fia protegálta) és atyai szívének meg hálájának minden túlaradó bevételével fűt fát ígért a fiskálisnak jutalmul a fia felmentéséért — aki természetesen egy fabakka hasznát sem látott az egészben.

Közgazdaság.

Szenzációt keltő kurzusok.

(Ellentétes valutajegyzések.)

A szajnaparti Babel. Páris felé fordulnak naponta az összes szemek. Páris ugyanis az iránytűje a lei hullámszásának. Miután napok óta következetesen emelkedik Párisban a lei kurzusa, abból folytatólagos lei javulást várnak, amit meglehetősen vegyes érzelmekkel fogadnak. A valuta javulás tudniillik mindennél olcsósági hullámot és a vásárlási kedv csökkenését hozta maga után. A mielő azután, mint ismeretes, Magyarországon a Hegedüs-féle valutajavulás idején és mint Csehországban az utóbbi időben igen súlyos komplikációk és válság állottak be. Most mindenki száján van a kérdés vajjon a lei párisi javulása járhat-e ilyen következményekkel. Valuta ügyekben senki sem lehet próféta, azonban igen sajtóságos és valóságos szenzációt keltő esemény, hogy azon a napon, amikor a leinek ma Aradra érkezett kurzusa 13.40-et tüntet fel, tehát az eddig elért emelkedések fölé egy újabb 50 pontos emelkedést ért el Bucurestiben az összes nehéz valuták sőt maga a márka is emelkedett. Például az angol font 460-ról 483-ra, a francia frank 900-ról 875-re, az olasz lira 455-ről 500-ra, sőt a márka is 17-ről 18-ra emelkedett. Ebből azt következtetik hogy Bucurestiben, ahol a legkompeten sebhek a lei értékelésében nem bíznak a lei tartós és további javulásában, hanem egvelőre nem tudni milyen okból, felhajtották a valuták árait. Ennek lehet, hogy az lesz a következménye, hogy holnap vagy holnapután a lei Párisban esni fog. De ha nem is következik ez be, a bucarestii piac

egyelőre a leire nem optimista és ennek kétségen kívül hatása lesz a gazdasági életben. Egyébként a lei javulása az áruk alakulását — talán a gabonát kivéve — nem tudta irányítani és az esetleges olcsósági hullámnak még csekély fokra sem jelentkezett.

Aradi valutaárak (augusztus 9): dollár 110, márka 17, dinár 180, szokol 250, francia frank 10, magyar korona 8. — Kifizetések: Budapest 12, Bécs 400, Berlin 14, Prága 250.

Bucurestii kurzusok (augusztus 9): márka 18, francia frank 790, szokol 260, magyar korona 9. — Kifizetések: Páris 875, Newyork 100, Prága 255, Berlin 15, Budapest 6.

A lei párisi jegyzése (augusztus 9): 13.40.

Zürichi nyitás (augusztus 9): Berlin 67, Newyork 523.75, Milano 24.00, Prága 12.87, Budapest 35, Zágráb 162.50, Varsó 8, Bécs 1, osztrák bélyegzett korona 1.25.

Zürichi zárlat (augusztus 9): Berlin 65, Newyork 526.25, Milano 23.87, Prága 12.95, Budapest 36, Zágráb 162.5, Varsó 8, Bécs 1, lebélyegzett osztrák korona 1.5.

Nyilatkozat a lei emelkedéséről.

BUCURESTI. A Lupta egy pénzügyminiszterhez közelálló személyiség nyilatkozatát közli, akinek alkalmá volt a pénzügyminiszterrel a lei javulásáról beszélgetést folytatni. A pénzügyminiszter szerint a lei emelkedése várható volt részben az idej jó termés, részben a kormány pénzügyi operációi folytán, ami által konszolidálták az állam-küladósságait és helyreállt a költségvetés egyensúlya. A lei addig fog emelkedni, — mondotta a pénzügyminiszter, — míg eléri azt a fokot, amely megfelel az ország tényleges gazdasági erejének. (Rador.)

— **Rossz termés kilátások.** Hidegkutról jelentik, hogy a környéken az idej termés kilátások rendkívül rosszak. Alig két és fél-három métermázsza buza terem holdanként. Majer János hidegkúti gazda 16 holdján mindössze 34 métermázsza buza az aratás eredménye. — Németországon a minap átvonult zivatar jégesővé fajult és úgy összeverte a termést, hogy holdanként mindössze 60—80 kilogramm buzát adott.

— **A bonok beváltása.** Bucurestii A Lupta hivatalos helyről nyert értesülés alapján közli, hogy a kormány néhány hónapon belül a korona beváltásból visszamaradt 40 százalékos bonok kifizetéséről gondoskodni fog. E célra egy külön bizottságot küld ki, amely felülvizsgálja a pénzügyminiszteriumhoz ez ügyben benyújtott kérvényeket. (Rador.)

Aki nyaratni, vagy fűrdőre megy, ép úgy olvashatja az „Aradi Közlöny”-t mint odakaza. A kiadóhivatal bárhova — külföldre a bélyegköltség megtérítése mellett — utána küldi t. előfizetőinek az „Aradi Közlöny”-t.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

FELHIVÁS.

Az „Astra” gyár igazgatósága közli összes munkásaival, hogy az aradvárosi Rendőrprefektúra 6437—1922. rendelete értelmében kötelesek a Rendőrprefektúrán jelentkezni személyazonosságukról kért dőlvük kitöltése végett a következő sorrendben az összes személyazonosságuk igazolványokkal:

Folyó évi augusztus hó 10-én délután öt és hét óra között jelentkeznek mindazok, kiknek neve A—H-ig bezárólag kezdődik.

Folyó évi augusztus hó 11-én délután öt és hét óra között I—P-ig bezárólag és

folyó évi augusztus 12-én délután öt és hét óra között R—Z-ig

Figyelmeztetjük a munkásokat, hogy a fentemlített rendelet értelmében mindannyian egy igazolványt fognak kapni a Rendőrprefektúrán, mely nélkül a gyárban további munkára nem alkalmazhatunk senkit sem.

Az Aradi „Astra”-gyár igazgatósága.

Az „Astra” gyár munkásaiban benn levő bére a rendőrségi lakatanyá udvarán (Str. Marasesti Kossuth-utca.) fog kifizettetni a következő sorrendben:

augusztus 10-én csütörtökön délután 6 órakor:

1. A waggongyári asztalos és szerelőműhely munkásaik bére.

2. A motorgyár munkásai közül a

6—54
126—197
201—233
351—353
371—764
1346—1483
1501—1574

számu munkásoké.

augusztus 11-én, pénteken délután 6 órakor:

1. A waggongyári épkézeld, közműves, kovács, bádagos, fényező, kárpitós, vasöntő és villamos műhely munkásaik bére.

2. A motorgyár munkásai közül a

906—988
1006—1244
2001—2378
2401—2696

számu munkások bére.

Augusztus 12-én szombaton délután 6 órakor:

A waggongyári éposztály, kazánkovács, számszámlakatosműhely munkásaik és a napszámosoknak bére.

Augusztus 14-én, hétfőn délután 6 órakor:

A waggongyári lakatos, vasesztergályos és hidász-műhely munkásaik bére. 3672

A szerkesztőség

KÁROLY JÓZSEF

titkár

Csatorat: Dr. Bonaud Magyar.

A „Vadászkürt” étterem kerthelyiségben minden este **Almay Laci** teljes zenekarával hangversenyez. Reggel 4 óráig nyitva. 13742

Apró hirdetések.

Judnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díjt szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetés ára 75 ban.

Vastagabb betűvel 1 lei 50 ban.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni!

A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 7 lei 50 ban.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

FÜGGETLEN URIASSZONY megismerkedne 45 év körüli uriemberrel, lehet vidéki is, kivél idejét kellemesen eltöltendő. Levelet „Nyár” jellegre küldje. Ha kér. 3663

Alkalmazás.

BEJARONÓ azonnalra keresetetik. Cim a kiadóban. 5000

TÖBB ÉVI gyakorlattal rövid és textil áru kiszolgálásban jártas román-magyar nyelvet beszélő női kereskedőség, lehetőleg hegyes vidéken szeptember 1-15-re állást keres. Oskó Mária Satulnaua posta Chisineu. 3665

MOLNARLEGÉNYT keresek, aki már hengerekkel dolgozott. Aster Róbert Galsa. 12397

ALLAST KERES három, román és magyar nyelvet szövegben és írásban bíró intelligens, női hivatalnok, bármely bánya, erdővállalatnál, vagy nagyközség jegyzői irodájában. Mindháromban egy helyre önjelölésének jutni. Szives ajánlatot „Szorgalom és becsület” jellegre a kiadóhivatalba kérnek. 3670

NADSZÉKFOGONÓ felvétetik, esetleg betanítunk. Krebs si Moskovitz, volt vakok boltja Arad, Str. Gen. Grigorescu (Tabajdy Károly-utca) 3669

Vétel és eladás.

EZÜST cigaretteta-óra, női ridikulnek alkalitva, eladó Str. Consistorului (Bathyányi-utca) 23. I. em. jobb. 11809

KERESZTHUROS fekete, rövid, elsőrangú bécsi zongora eladó. Str. Tribunal Axente (Damjanich-utca) 14. 11809

EBÉDLŐPERZSA 3x2 méter eladó Str. Tribunal Axente (Damjanich-utca) 14. 11809

PIANINO, Steinhilber, fekete eladó Strada Tribunal Axente (Damjanich-utca) 14. 11810

HUSZEZER KÖNYV olcsó kiadású Kerpelné, Ugyanott tekeres-csomagoló 14 Leiért kilonként. 12681

JOKARBAN LEVO üzleti állványok, pulatok és csomagoló papír eladók Réthy Lépót és Fianál Aradon, Boulevardul Regina Maria (Andrásav-tér) 7. 3671

ELADÓ pinceberendezés 1000 Hl. hordó kifogástalan állapotban 12-69 Hl-es nagyságban. 3664

ÉLŐ golya eladó Calea Saguna (Varjassy Lajos-utca) 102. 12397

JÓ ÁLLAPOTBAN lévő kétszáz literes vashordókat keres megvételre Ehrenfeld fűszerkereskedése. 3666

ÉLŐHAL kapható Luttwák-cégnél Calea Banatului (Asztalos Sándor-utca) 8667

FEKETE női kis íróasztal, futószőnyeg, konyhaasztal, élesekamara állvány eladó. Str. Marasesti (Kossuth-utca) 35. szám, kapu alatt jobbra. 8878

UJ fehér dupla kézimunka ágyterítő eladó. Calea Radnei-ut 9. 3660

MINDENKINÉL TÖBBET FIZETÜNK képekért, bronz, márvány és porcellán figurákért, perzsa, szmirna, argamant-szőnyegekéért, török kendőkért, antik és modern burorokért, zongorákért, modern és antik dísz tárgyakért, japán vázákért, régi ezüst és arany műtárgyakért, mindennemű műbecsi régiségekért. Szépművészeti Salon Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) Ortutay-palota. 11911

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, figurákat, vázákat, szobrokat, japán és kínai dolgokat, antik burorokat, festményekeket, mindenfajta ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnaszőnyegeket, dísztárgyakat és egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique (Bulev. Regina Maria 20. Fischer Eliz-palota.) Alkalmi ajándékok dus bevásárlási forrása. 11691

RÉGI RITKA PÉNZ (2 drb.) eladó. Vig Sándor. Peregul-Mic. 8640

HASZNÁLT OLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban.

Ingtalan.

Str. GRIGORIE ALEXANDRESCU (Bercsényi-utca) 48. számú, Piata Lupiei (Szent Péter-tér) 4. számú házak eladók. Bővebbet szivességéből Zombory fadrásznál. 8616

SÜRGŐSEN ELADÓ ház Arad legforgalmasabb utcájában más vállalat miatt. Cim a kiadóban. 3662

STRADA OITUZ (Illés-utca) 56a) számú ház 57 ezer leiert elutazás miatt sürgősen eladó. 3668

MAGANHÁZ három szobás lakással belvárosban 70.000, magánház három szobával, üzlettel, szőlőskerttel 100.000 Lei-el átvethető, kisebb-nagyobb tizlet eladó. Bővebbet „Argus” ügynökség, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) No. 1-11748

Ellátás.

SZOLID fiatal ember teljes ellátást keres. Cim a kiadóban. 3658

URILEANY teljes ellátást keres tiszta helyen. Cim Wallinger hirdetésében. 12397

Különte.

EZERJÓFÚ gyomorelixir, páratlan hatású szer gyomor és bélbántalmak, étvágytalanság, hányinger, felfuottság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógy szertár Aradon. 10831

COPYINGOFFICE leíró, sokszorosító, fordító iroda, dictáló szoba Schmotzer si Szegfűnél, Luther-utca. 3649

Fényképnagyítások fekete, szépi és olaj kivitelben 40 leitől kezdve készülnek Str. Eminescu 7., Arad és Vidékével szemben. 8495

Marián János

építészeti irodája

Str. Fabricel (Gyár-utca) 21. sz.

Vállalja új házak építését, tervezését, valamint renoválásokat a legelőnyösebb árak mellett. 8483

CSÁKY

ÓRAS

ÉKSZERÉSZ

ÉS VÉSNÖK

ARAD

STRADA MORIA No. 1. (SZÉCHENYI-U.)

Béke minőségű márka órák, ékszerek; vésnői oikkek; órajavítás, ékszerelés 12651 stacionál-vésés a legelőnyösebb árakon.

Aranyat, ezüstöt magas áron vesz.

Fényképek utlevelekre, mindenféle igazolványra olcsó árban készülnek Str. Eminescu 7. Arad és Vidékével szemben. 3494

„Imperial”

étterem és söresarnokban (volt Kádár-féle helyiség) Állandóan izletes hideg és meleg ételek, kiváló falborok, frissen oapolt sör kaphatók. Pogári árak.

Estéknél elsőrendű cigányzene! Vasár- és Ünnepnap katonazenével Minden pénteken halastély. 12389

Telefon No. 74. :- Telefon No. 74.

Utazók figyelmébe!

Arad-Oradea-mare között állandó autójárat, a nap minden órájában indul

FEIER-GARAGE-TŐL

300 Lei személyenkint.

Jegyek válthatók Aradon: Feier-garage. Iroda: Bul. Reg. Ferdinand No. 14. Oradea-mare: Czukor-garage. Telefon No. 160k. Utazó közönség szempontjából házhoz megy. 3526

Építkezéseket,

tervezéseket, és javításokat jutányos áron vállalkoz:

Virág Kálmán

építőmester, Arad, Bul. Carol I. (Erzsébet-körút) 59. 8588

Eladó

egy 22 m. hosszú és 70 cm. átmérőjű :-

vaskémény.

Felvilágosítással szolgál 3652

Dr. Schmidt Imre Lunka - Bradului Palotájában.

Szélmalomból

való anyag két pár malomkövel ELADÓ. 3661

Cim: MIHU GEORGE, Curtici.

Özv. marusvásárhelyi Simonffy Aladárné, szül. nemes Kintzig Erzsébet Mária Antónia és fia, marusvásárhelyi Simonffy Aladár Kálmán Mária úgy a maguk, mint az előkötött sógorok és sógornők, rokonok, valamint jóbarátok és ösmerősök nevében a súlyos csapás alatt megtört szívvvel jelölik, hogy a feledhetetlen emlékü és legjobb szívű férj és apa, testvér, rokon és barát

marusvásárhelyi

Simonffy Kálmán Aladár Antal

okl. gépészmérnök. Áll. fa- és fémpárkiskolai tanár

1922. augusztus hó 8-án délután 7 és fél órákor, áldásos és önfeláldozó életének 57. példás és legboldogabb családi életének 27-ik évében hosszas és kimos szenvedés után a rómi, kath. anyaszentegyház szentségeinek fölvétele után nemes lelkét visszaadta Teremtőjének.

Drága halottunk földi maradványait folyó hó 10-én délután 6 órákor fogjuk a Piata Catedralai (Foköly-tér) 4. számú gyásházából a római katolikus anyaszentegyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyezni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytak lelki ügyéért folyó hó 17-én délelőtt 10 órákor fog a helybelli főtsz. Minorita-atyák szentegyházában az egék Urának bemutattni.

Szeretteid sójássem felednek el!

Arad, 1922. augusztus hó 8.

Özv. marusvásárhelyi Simonffy Kálmánné szül. nagymányai Koller Gizzella, édes anyja. marusvásárhelyi Simonffy Zoltán ezredes, özvegy, brasztoviczai Horváth Zsigmondné szül. marusvásárhelyi Simonffy Margit, nővére. 3659

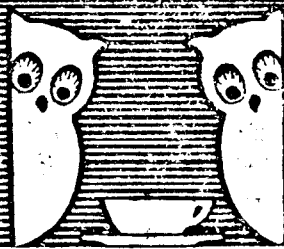
Magyar Ferenc cég fájdalommal tudatja, hogy 28 év óta hűséges tisztviselője.

Hinek János ur

fáradhatatlan munkája közben hirtelen elhunyt.

Temetése f. hó 10-én d. u. 4 órákor lesz a felső temető halottas házából. 11743

Eméke örök marad!

IZ-SZAIN
TAPERÓ
WUHU
KAVEPOTEK
EFONYEJ

Használt ólom megvételre kerestetik.

Utlevelekre vizumot 55.— Leiért legpontosabban leggyorsabban a „Kelet” hirlapiroda szerez